

18.67x17.27	1	עמוד 23	ישראל היום! - כותרת	02/07/2026	98294980-9
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינון - 80790					

בפרוס שנת ה 250 - תודה, אמריקה :

שוקי פרידמן

בפרוס שנת ה־250 - תודה, אמריקה!

כשהמחסנים של צה"ל מרוקנים, היתה זו ארה"ב שהזרימה אמל"ח וציוד חיוניים ברכבת אווירית. מאז, ארה"ב תומכת בישראל הן כלכלית והן מדינית. גם בשל אינטרסים אמריקניים, כמוכון, אך עדיין תמיכה משמעותית. במונחים ריאליים, ארה"ב העבירה לישראל עד היום כ־310 מיליארד דולר בסיוע אזרחי, ובעיקר צבאי. זאת, לצד מחויבות ארוכת שנים לשמיכה על "היתרון האיכותי" של צה"ל על פני צבאות האזור. אכן, בהיסטוריה המשותפת הזו יש גם נקודות אפלות מאוד. גם ב"גאלרענע מדינה", שאליה נהרו מיליוני יהודים מאירופה, היתה אניטישמיות מודגשת. מכסות ליהודים באוניברסיטאות, אניטישמיות בוטה בעיתונים מרכזיים, האשמות בנאמנות כפולה. זה היה לחם חוקם של יהודים גם בארה"ב המבטיחה חירות ושוויון.

האנטישמיות הזו, שנדרה לשוליים לאחר השואה, חוזרת כיום למרכז הכמה. כתם שחור נוסף הוא הפאסיביות של ארה"ב בהצלת יהודים במלחמת העולם השנייה. גם כשהיה ברור שהפצצת מסילות הרכבת והמשרפות במחנות המוות היא אפי שרית - הדבר מעולם לא קרה.

גם ביחסים עם מדינת ישראל היו נקודות שפל כואבות. בשנותיה הראשונות, ארה"ב הטילה על ישראל אמברגו נשק. לאחר מכן, כשכדי בשנו את חצי האי סיני במבצע קדש, ארה"ב אילצה אותנו לסגת ללא תנאים. גם מאז היחסים עמדו לא פעם בפני שבר. למשל, כשארה"ב מנעה מישראל מכה מקדימה ביום כיפור, או כשלא הטילה וטו על החי לטה הריפה נגד ישראל ב־2016, ועוד.

למרות העוקץ, במבט רחב, ארה"ב היתה, ועדיין מהווה, משענת מרכזית, לעיתים יחידה, במערכת בינלאומית עוינת לישראל. היא גם בית מאיר פנים וחם לקהילה היהודית השנייה בגודלה בעולם. אכן, העתיד, הן ליהודים שם והן לתמיכה בישראל משם, לוט בערפל כבד. אבל ביימים האלו, עת ידירתנו הגדולה חוגגת 250 שנה, ראוי לומר לה תודה!

אפשר לומר שמערכת היחסים שלנו עם ארה"ב של אמריקה היא מורכבת. כעם וכמדינה. לאורך 250 שנות קיומה היו שיאים, אבל גם נקודות שפל כואבות. שנים שבהן חסינו בצל העיט האמריקני שגונן וסייע, ונקודות שבהן דקר אותנו במקורו. יובלה של ארה"ב נחוג בעוד נקודת פיתול ביחסים הללו, כשהמיצות שוררת ביחס לשותפות במאבק מול איראן וכשבאופק היחסים מתקשרים עבים אפורים. ובכל זאת, ממעוף העיט, ולמרות נקודות שחורות לא מבוטלות, ראוי לעצור ולהכיר תודה ל"אומה אחת תחת האל".

בין האמריקנים הראשונים, שיעור היהודים היה פרומיל בודר. למרות זאת, היה להם תפקיד בהקמת ארה"ב. בלט הבנקאי היהודי חיים סלר מון, שמימן מכספו ומכספים שגייס את הצבא המהפכני של ג'ורג' וושינגטון. זה שהביא את העצמאות. שנים בודדות לאחר הקמת הבית, בעוד היהודים באירופה שקועים בגטאות ונרדפים, הנשיא וושינגטון הכטיח לקהילה היהודית כי "ממשלת ארה"ב אינה נותנת לקנאות כל גיבוי, ולרדיפות - כל סיוע... כל אחד יישב בכטחה תחת גפנו ותחת תאנתו, ואין מחריד".

האבות המייסדים של ארה"ב, נוצרים אדוקים, ראו עצמם כבני ישראל, ואת יציאתם מאירופה לחירות כיבשת החדשה, אמריקה, כמסע יוצאי מצרים לכנען. אבל חלקם לא ויתרו גם על תמיכה ביהודים הממשיים, שסבלו מפוגרומים ביבשת הישנה. עוד לפני שהרצל הגה את הציונות המדינית, היו בארה"ב תומכים ברעיון שיבת היהודים לציון. כבר בשנת 1819 כתב הנשיא אדמס למנהיג היהודי מרדכי נח: "אני באמת מאחל ליהודים להקים ממשלה עצמאית ביהודה".

התמיכה האמריקנית נמשכה עם הקמת מדינת ישראל. הנשיא טרומן הכיר בישראל 11 דקות לאחר שהכרזת העצמאות נכנסה לתוקף. לאחר כשלושה חצי עשורים של יחסים טובים אבל מרוחקים, עם כמה נקודות שבר, ארה"ב עצדה לצד ישראל בשעותיה הקשות. במלחמת יום כיפור,

כבר ב־1819 איחל הנשיא אדמס למנהיג היהודי מרדכי נח "להקים ממשלה עצמאית ביהודה". הנשיא טרומן הכיר בישראל 11 דקות לאחר כניסת הכרזת העצמאות לתוקף